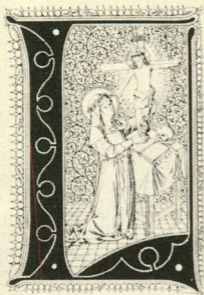


LUTGARDIS, heilige, mystieke kloosterzuster, patrones van Vlaanderen, inzonderheid van de Vlaamse meisjes (Tongeren 1182 - Aywières 16 juni 1246).

Lutgardis was benedictines in het klooster te St.-Truiden. Om er de waardigheid van priorin te ontwijken, wilde ze van orde veranderen. Ze verkoos het klooster te Herkenrode, omdat er Diets werd gesproken. Op aandringen van haar geestelijke leiders trad ze echter in bij de Waalse cisterciënzerinnen. Ook hier wensten de zusters haar als overste. Toen bad ze om nooit Frans te kunnen leren. Haar gebed werd verhoord, zodat ze zelfs na veertig jaar verblijf in een Waals klooster nog niet in staat was zich in het Frans uit te drukken.

Terwille van haar gehechtheid aan haar volk en taal is Lutgardis een symbool geworden van volkstrouw en wordt ze vereerd als de beschermheilige van het Vlaamse volk. In 1857-'58 publiceerde J.H. Bormans, professor aan de universiteit van Luik, in Dietsche Warande het middelnederlandse Leven van Sinte-Lutgardis (Broeder Geraert) en schreef in een voetnoot: „Ik doe het voorstel dat wij haar tot patronesse der dietsche taal en letterkunde verkiezen en midden in onze banier plaatsen”. De daaropvolgende jaren propageerde Guido Gezelle onophoudelijk dit voorstel, o.m. in Rond den Heerd. Zijn leerling kanunnik Adolf Duclos nam het idee over en in 1873-'74 werd de Gilde van Sinte-Luitgaarde (z. aldaar) opgericht; Hugo Verriest en Albrecht Rodenbach waren er lid van. Amaat Vyncke leidde St.-Lutgardis als patrones van Vlaanderen binnen in de opkomende studentenbeweging.

In 1900 schreef pastoor Hektor Claeys zijn Leven van Sinte Lutgarde, Patrones der Vlaamsche Taalen Letterkunde. Het geeft een goede kijk op de ontwikkeling van de verering van de patrones van Vlaanderen en haar betekenis. In 1909 stichtte pater D.A. Stracke s.j. de Sint-Lutgard-Vereeniging „om te bidden voor de redding van het Vlaamsche Volk”. Hij vroeg gebed en offer voor Vlaanderen, met deze bijzondere intentie: door de voorspraak van Sint-Lutgardis verwerven dat het Vlaamse volk eindelijk zijn ware leiders mag krijgen. De vereniging maakte opgang en telde in 1914 meer dan 4000 leden. De priester-dichter Jan



widgaardelied

dicht van den erav: Iver Joseph Samyn, professor in't Bisschoppelijk Collegie van Oostende, getoonzet door den erav: Iver Joseph Duclos, professor in het Sint-Josephsgesticht, te Ghourout. *First published*
 Eerstmaal gezongen op de IV^e algemeene vergadering van Ste-Lutgardegilde, te Brugge, den 21 Augusti 1878

Flug
 Sang

Klav.

En alleen *mf*

1. 'Luid gaar de lied, 'Luid
 2. 'Luid gaar de lied, 'Luid
 3. 'Luid gaar de lied, 'Luid
 4. 'Luid gaar de lied, 'Luid

rit

1. gaar de lied! Aan - hoor het maar ver - aloot het niet! 's 'Lied dat in uw' her - ten klinkt En
 2. gaar de lied! We - zingt het on - de Vlaam orbe diet, Dat mach'g was met lijf en ziel En
 3. gaar de lied! En slaal in vroomde loo - nen niet! God gaf elk land sine ei - gen taal, Aan
 4. gaar de lied! En schaamt hem voor den Hee - re niet. We den die God ge - ocha - pen heeft, Zij

Hammenecker schreef in 1917-'18 een Sint-Lutgardisschets, waarin het mystieke element doorleefd en boeiend onder woorden gebracht is. Dit ritmisch proza heeft vooral de Vlaamse kunstenaars beïnvloed. In 1919 kwam de Vlaamse meisjesbeweging op met Sint-Lutgardis als patrones: dit bracht nieuwe ervaring en frisse bezieling. Het Davidsfonds koos haar in 1931 tot patrones.

Na het zevende eeuwfeest van de dood van de heilige Lutgardis in 1946 ontstond in 1947 een Gilde van Sinte-Lutgart (z. aldaar) te Tongeren met als doel „Sinte-Lutgart te verheffen tot de Heilige Schutsvrouw van Vlaanderen en te doen vereren door geheel ons Volk”. Zij vatte het plan op tot de bouw van het Lutgartheiligdom te Tongeren. In 1957 kreeg zij een tijdschrift, Sinte-Lutgart, Schutsvrouw van Vlaanderen.

LITERATUUR: T. van Cantimpré, *Vita Sanctae Lutgardis* (13de eeuw); - W. van Afflighem, *Leven van Sint-Lutgard* (ca. 1300, naar de *Vita*); - A. Janssens, *Het leven van de H. Lutgard* (1921); - L. Reypens, *Lutgartboek* (1946); - A. van Roy, *Lutgardis van Tongeren* (1946); - A. Bussels, *Het hart van Sinte Lutgard* (1946); - T. Merton, *De roep der wonden* (1952); - G. Lambert, *H. Lutgardis-patrones van Vlaanderen* (1952); - A. Deboutte, *De heilige Lutgard* (1963); - Artikelen in *Sinte Lutgart, Schutsvrouw van Vlaanderen* (1957-'71).

CLEM DE RIDDER en KRISTIAAN BUSSELS